

Організаційно-педагогічні технології фізичного виховання школярів

Ротерс Т.Т.

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Анотація:

Подано результати методологічного аналізу щодо запровадження організаційно-педагогічних технологій проведення урочних, позаурочних та позакласних занять. Показано напрямки підвищення інтересу та мотивації школярів до занять фізичними вправами із застосуванням естетичних форм фізичної культури. Зазначено, що сучасні організаційно-педагогічні технології виступають визначальним чинником задоволення потреб та інтересів школярів. Встановлено, що естетично-рекреативні форми фізичної культури сприяють підвищенню інтересу та мотивації до занять фізичними вправами.

Ротерс Т.Т. Применение эстетично-рекреативных форм физической культуры в организационно-педагогических технологиях школьного физического воспитания Представлены результаты методологического анализа относительно внедрения организационно-педагогических технологий проведения урочных, внеурочных и внеклассных занятий. Показаны направления повышения интереса и мотивации школьников к занятиям физическими упражнениями с применением эстетических форм физической культуры. Указано, что современные организационно-педагогические технологии выступают определяющим фактором удовлетворения нужд и интересов школьников. Установлено, что эстетически-рекреативные формы физической культуры оказывают содействие повышению интереса и мотивации к занятиям физическими упражнениями.

Roters T.T. Application of aesthetic, recreational forms of physical culture in the organizational and pedagogical techniques of school physical education. The results of methodological analysis are presented in relation to introduction of organizational pedagogical technologies of leadthrough of the employments fixed, extracurricular and extracurricular. Directions of increase of interest and motivation of schoolboys are refined to employments by physical exercises with the use of aesthetically beautiful forms of physical culture. It is indicated that modern organizational pedagogical technologies come forward the determinative of satisfaction of needs and interests of schoolboys. It is set that the aesthetic recreation forms of physical culture render assistance to the increase of interest and motivation to employments by physical exercises.

Ключові слова:

організаційний, педагогічний, технології, фізичне виховання, мотивація, естетичний, оздоровчий, діяльність.

организационный, педагогический, технологии, физическое воспитание, мотивация, эстетический, оздоровительный, деятельность.

organizational, pedagogical, technologies, physical education, motivation, aesthetically beautiful, health-improvement, activity.

Вступ.

На сучасному етапі розвитку системи загальної середньої освіти, певного реформування потребує і традиційна система фізичного виховання школярів [6, 8]. На перший план виходить пошук сучасних організаційно-педагогічних технологій проведення урочних, позаурочних та позакласних занять з урахуванням індивідуальних і вікових характеристиках кожного школяра, врахуванням особистісних потреб, інтересів, мотивів учнів загальноосвітніх навчальних закладів щодо підвищення рівня рухової активності за рахунок занять фізичними вправами. Відмічаємо також, що великого значення набула й виховна складова процесу фізичного виховання, а саме формування моральності, інтелекту, компетентності, що створює умови для формування фізичної культури особистості школярів [10, 12].

З вище викладеного витікає, що реформування системи фізичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах повинно відбуватись у декількох напрямках. Особливе значення має дослідження прикладної спрямованості засобів і методів фізичної культури. Наукової розробки потребують також й інноваційні методики розвитку фізичних здібностей школярів під час оволодіння змістом шкільної програми з фізичної культури; застосування засобів фізичної культури у позакласній діяльності та у процесі активного відпочинку; відновлення працездатності після розумових, фізичних й емоційних напружень [10]. Такі методики складають фундамент для розробки різноманітних організаційно-педагогічних технологій як інструментарію фізкультурно-оздоровчої роботи для вчителів фізичної культури в умовах спеціального організованого педагогічного процесу.

© Ротерс Т.Т., 2010

Дослідження виконано у відповідності з планом НДР кафедри теорії і методики фізичного виховання Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Мета дослідження – визначити вплив сучасних організаційно-педагогічних технологій фізичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів на підвищення інтересу та мотивації до занять фізичними вправами із застосуванням естетичних форм фізичної культури.

Методика дослідження. У процесі дослідження були використані методи аналізу літературних джерел, індукції та дедукції, аналізу та синтезу, що надало можливості визначити стан наукової розробленості проблематики організаційно-педагогічних технологій, спрямованих на вдосконалення різних форм фізичного виховання, а також можливість запровадження естетичних форм фізичної культури.

Результати дослідження.

Одним з важливих факторів, який сприяє позитивній мотивації учнів шкіл до занять фізичними вправами є реалізація їх особистісних потреб. Так, наприклад, дослідження спеціалістів ХДАФК свідчать про те, що для більшості хлопців не потребується додаткова стимуляція їхньої участі в іграх з футболу. Дослідження Ю.В. Васькова, Т.Ю. Круцевич, Л.П. Матвеева, В.О. Сутули показали, що однією з умов ефективної мотивації до занять фізичними вправами переважної більшості учениць середньої та старшої ланок школи, є реалізація їх інтересів, пов'язаних з заняттями ритмікою, аеробікою, фітнесом, шейпінгом, чир-лідінгом та іншими сучасними та кон'юнктурно-обумовленими видами фізкультурно-оздоровчих занять. Слід відмітити, що якщо ігрові види спорту широко представле-

ні у шкільній програмі з фізичної культури, і хлопці у змозі задовольняти власні уподобання, то у основній масі школярів відсутня можливість (або практично відсутня) відвідувати різноманітні приватні фітнес-клуби, фітнес-центри та ін.. Це пов'язано, по-перше, з високою вартістю послуг таких організацій, по-друге, з недостатньо розвинутою їх інфраструктурою.

Разом з тим засвідчуємо, що у шкільному середовищі створились передумови для впровадження естетично-рекреаційних технологій у навчальний процес, що стимулюють інтерес та рухову активність учнів на підставі застосування ритмічної музики, сучасних тілорухів у руслі естетичних форм таких занять, спрямованих на підвищення рівня рухової культури та задоволення цим процесом.

Сучасна шкільна навчальна програма з фізичної культури для учнів 5-9 класів побудована за модульним принципом та передбачає включення як інваріантного модуля, так і варіативних модулів із різних видів спорту, у тому числі й з естетичних форм фізичної культури (гімнастика, аеробіка, фітнес), що розширює спектр фізкультурної освіти школярів [4]. Разом з тим потребують розроблення аналогічні навчальні програми для учнів 1-4 та 10-12 класів. Другий шлях задоволення естетично-рекреаційних інтересів та потреб учнів, полягає через організацію відповідного профільного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах [5, 9, 13]. Окрім реалізації індивідуальних потреб, такий спосіб організації навчального процесу сприяє розвитку в старшокласників особистих професійних здібностей та розширенню їхніх уявлень про специфіку фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності, вчить учнів мислити на професійному рівні вчителя фізичної культури або тренера з обраного виду спорту [3, 11].

Загальновідомо, що система фізичного виховання школярів складається не тільки з урочної форми, але й її позаурочних форм. Позаурочні форми розділяються

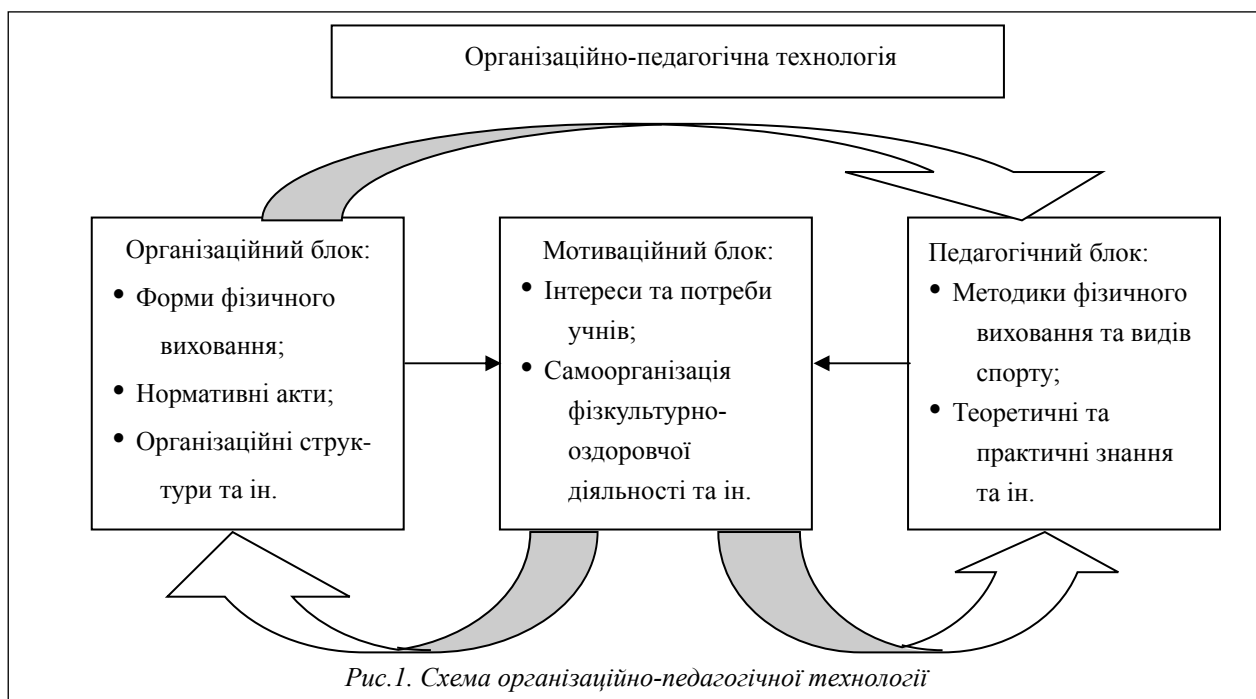
на фізкультурно-оздоровчу роботу, яка проводиться у режимі навчального дня (ранкова гімнастика, фізкультхвилинки, рухливі перерви) та позакласні заняття учнів шкіл у фізкультурно-спортивних секціях та гуртках [7].

Головним завданням фізкультурно-оздоровчих заходів, які проводяться у режимі навчального дня є зняття розумової втоми та психічного напруження. Вправи під музику на перервах, різноманітні ритмічні рухи під час фізкультурних хвилинки сприяють більш активному відпочинку учнів, пов'язаному із зміною роду діяльності. Такий спосіб організації шкільних рекреативних заходів також додатково стимулює позитивну мотивацію в учнів до занять фізичними вправами [2].

Важливою складовою шкільного навчально-виховного процесу з фізичної культури є позакласна фізкультурно-оздоровча робота з учнями [1, 7, 14]. Така робота повинна сприяти формуванню умов для подолання дефіциту рухової активності у школярів, а також масово залучати учнів до фізкультурно-оздоровчої діяльності, що є дуже важливим фактором у процесі формування фізичної культури особистості. Для найбільш ефективного проведення позакласної рекреаційної роботи з учнями потрібно застосовувати такі організаційно-педагогічні технології, які дозволяють реалізовувати не тільки естетичні фізкультурно-спортивні потреби учнів, але й особистісні якості школярів (лідерство, відповідальність, освіченість). Однією з форм такої роботи є залучення школярів до діяльності різноманітних учнівських самоврядних органів або самоорганізованих груп школярів [1].

Вищевикладене свідчить про те, що організаційно-педагогічна технологія складається не тільки з організаційного та педагогічного блоків, але й з мотиваційного компоненту (рис. 1).

Засвідчуємо, що у нашому випадку організаційно-педагогічна технологія представлена комплексом

різних методик фізичного виховання, форм організації фізичного виховання з метою підвищення інтересу та мотивації до фізкультурно-оздоровчої діяльності. Реалізація комплексної технології з урахуванням сучасних естетичних форм надає можливості розширити коло інтересів школярів до систематичної рухової діяльності та зробити особистісні інтереси визначальним фактором для застосування тієї або іншої форми проведення занять. При цьому організаційна форма визначає відповідну змістовну частину, у якій за допомогою дидактичних освітніх компонентів (методик, системи теоретичних і практичних знань, та ін.) вирішуються поставлені перед системою фізичного виховання завдання, а також реалізуються потреби учнів. Зростання або падіння рівня мотивації в учнів служить у цій системі своєрідним індикатором адекватності форм та методів, які були підібрані для виконання поставлених рухових завдань.

Висновки.

1. Проведений аналіз показав, що сучасні організаційно-педагогічні технології виступають визначальним чинником задоволення потреб та інтересів школярів, у тому числі, в естетично-рекреативних формах фізичної культури, що в цілому підвищує ступінь позитивної мотивації учнів загальноосвітніх навчальних закладів до регулярних занять фізичними вправами.
2. Результати дослідження свідчать, що естетичні види рухової діяльності можуть бути ефективно використані у сучасних організаційно-педагогічних технологіях проведення урочних, позаурочних та позакласних занять зі школярами.

Подальшого дослідження потребують визначення особливостей застосування організаційно-педагогічних технологій проведення фізкультурно-оздоровчих занять з учнями різних вікових груп.

Список використаних джерел

1. Бондар Т.С. Особливості функціонування учнівських фізкультурно-спортивних громадських організацій / Т.С. Бондар, І.І. Приходько // Актуальні проблеми фізичного виховання школярів: теорія і практика: збірн. ст. за матеріалами Всеукр. наук.-практ. семінару (24-25 березня 2009 р.) / Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2009 – С. 28 – 35.

2. Булгаков О.І. Формування дієвого ставлення учнів загальноосвітніх шкіл до занять фізичною культурою, як основи здорового, фізично активного способу життя / О.І. Булгаков, А.С. Бондар, І.О. Кузьменко, А.Х. Дейнеко, Л.К. Грищенко // Слобожанський науково-спортивний вісник, 2009. – № 2. – С. 157-160.
3. Зубалій М. Зміст навчальної діяльності старшокласників зі спортивного профілю / М. Зубалій // Здоров'я та фізична культура, 2008. – № 3. – С. 1-5.
4. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів з предмету «Фізична культура» для 5 – 9 класів [за заг. ред. Круцевич Т.Ю.]. – Здоров'я та фізична культура. – 2009. – № 26.
5. Організація профільного навчання. Довідник вчителя фізичної культури в запитаннях та відповідях. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. – С. 180.
6. Про затвердження заходів, спрямованих на реформування системи фізичного виховання учнів та студентської молоді у навчальних закладах України : Наказ Міністерства освіти і науки України № 1078 від 27.11.2008 р. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
7. Про систему організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та позашкільних навчальних закладів : Наказ Міністерства освіти і науки України № 486 від 21.07.2003 р. [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
8. Прокопенко І. Ф. Сучасні педагогічні технології в підготовці вчителів: Навч. посібник. / І. Ф. Прокопенко, В. І. Євдокимов – Харків: Колегіум, 2008. – 344 с.
9. Профільне навчання. / Сільська школа України, 2004. – № 19-20. – С. 7-8.
10. Ротерс Т. Т. Сучасна парадигма фізичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів / Т.Т. Ротерс // Вісник Луганського Національного університету імені Т. Шевченка, 2009. – № 23 (186). – Ч. 2. – С. 106-111.
11. Ротерс Т. Т. Теоретичні засади профільного навчання старшокласників за спортивним напрямком / Т.Т. Ротерс // Спортивний вісник Придніпров'я, 2008. – № 1. – С. 12-15.
12. Ротерс Т.Т. Духовний розвиток особистості школяра у взаємодії фізичного та естетичного виховання / Т.Т. Ротерс // Теорія і методика фізичного виховання, 2006. – № 6. – С. 15-17
13. Ротерс Т.Т. Підготовка майбутніх вчителів фізичної культури до профільного навчання у старшій школі / Т.Т. Ротерс, О.В.Котова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту // зб.наук.праць за редакцією проф. Єрмакова С.С. - Харків: ХДАДМ (ХХІІ), 2008. – № 6 – С. 142-144.
14. Тимошенко О.В. Використання програмно-цільового підходу в організації спортивно-масових заходів майбутніх вчителів фізичної культури / О.В. Тимошенко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту // зб.наук.праць за редакцією проф. Єрмакова С.С. - Харків: ХДАДМ (ХХІІ), 2007. – № 12. – С. 137-140.

Надійшла до редакції 10.06.2010р.
Ротерс Тетяна Тихонівна
tarasbondar@rambler.ru